

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Položaj delavca.

Videli smo že v odstavku »Križa v industriji«, kako delavstvu industrijska kriza neposredno otežuje življenje s tem, da potiska mezde navzdol in širi brezposelnost. Še hujše mu pa otežuje življenje ta kriza posredno, ker v svojih posledicah — v stremljenju za velikim dobičkom — draži vse živlenske potrebščine. Trgovina in veleposost pri tem mogočno pomagata in tako je dvigovanje cen na celi črti naravnost vrtoglavo. Res so se tudi delavske mezde zvišale, vendar ne v razmerju kakor se je povečala draginja. Če hočemo določiti, za koliko se je dvignila draginja za delavca, smemo upoštevati samo tiste vrednote, ki jih res delavec konsumira. Tu bomo našli, da so najvažnejše: žito (slabeše kakovosti), krompir, bombaž, obutev, že manjšega pomena so mast, meso, mleko, volna, kolonijalno blago, sol itd. Odločilne so prve tri, štiri. Kolikokrat se je podražilo to? Ali so mezde v pravem razmerju s temi cenami. Pred vojno je delavec-samec s tremi kronami živel imenitno in delavec z družino s štirimi kronami dnevné mezde ni poznal ne lakote ne mraza. Danes očita delavcu, da ima lepe mezde, češ, saj se ni podražilo vse povprečno tolikokrat. Res se ni podražila tolikokrat svila, pa deloma se ne oblači v njo, tudi ne koncerti, pa delavec mora danes živeti brez njih, tudi meso se ni podražilo tolikokrat, pa delavec ga more le malo konsumirati, pač pa se je podražila moka že skoro 90krat, krompir, bombaž nad stokrat. Delavec ne izhaja vključ »lepi« mezdain in nasprotstvo med njim in delodajalcem je vedno ostrejšé. Delodajalec bi mu gotovo prvoščil lepe mezde, a njegovo stremljenje po visokih dobičkih mu tega ne dopušča. V industrijah, kjer ni »potrebna« intenzivna produkcija, mezde padajo, če drugače ne, pa s tem, da se uvajajo nedelavni dnevi.

Industrija pa, ki prospeva, se brani sicer priznati delavstvu zaslužene mezde, toda v sili popušča ter zvišuje mezde delagoma vsaj na organiziran pritisk. Delavstvo je vpricho stalnega naraščanja cen prisiljeno vedno znova višati tudi svoje zahteve: če sestavi delavstvo svoje zahteve po današnjih cenah, traja bo, da se mu te zahteve prznajo, več mesecev; med tem časom že nima več svojega eksistenčnega minimuma, ker cene rastejo znova. In ko izvojuje zahteve, ki bi bile upravičene pred meseci, mora s srdom spoznati, da je zvišanje mezde za tečasno zvečanje draginje veliko premajhno. Potreben je zopet nov boj. V bistvih vrstah se pojavlja brezupnost, češ, saj ne pomaga denar nič; poleg tega léga na delavca kakor mórta in ga navdaja z vedno večjo nezadovoljnostjo ona skrajno brezvestna nevednost, ki jo velik del prebivalstva dokazuje s tem, da ne zna ceniti delavskih mezd po njihovi res-

nčni kupni moči. Da se izogne temu brezupnemu, nikdar uspeha obetajočemu boju, je skušal izbojevati avtomatično povišanje mezd ter je seveda tudi prisel na avtomatično padanje mezd. Tu je pa nastopila nova težkoča. Treba je bilo ugotoviti, katero blago naj bo merodajno pri določitvi zvišanja draginje. Uveljavljati so se začeli takozvani »indeksi«. Ugotovilo se je, koliko potrebuje človek tega in onega blaga in se določilo, da naj delavec prejme kot mezdo toliko denarja, da bo lahko kupil vse dotično blago. Tudi pri nas imamo že sklenjene pogodbe med podjetniki in delavci, ki že zelo spominjajo na regulacijo mezd po indeksu. Indeks je za delavca sicer velika pridobitev, vendar je nemogoče doseči na tem temelju pravico za vse. V poglavju o veleposostvu smo že omenili, da imajo različni sloji zelo različen konzum. Dočim živi n. pr. delavec predvsem od krompirja in moke, živijo bogataši od »finejših« hranil. Kdor občuti le glad, skrbi predvsem za to, da si napolni želodec (krompir!), komur pa sredstva dopuščajo, misli lahko tudi na hranilno vrednost. Če vzamemo samo povprečni indeks za vse sloje, bo pri njem delavec gotovo precej brihrišan, kajti njegov položaj mu brani, da bi kupoval res tista hranila, tisto obléko, ki jo izkazuje povprečni indeks, on mora konsumirati cenejše vrste blago, ki so zato manjvredne in to še veliko manj, kakor bi odgovarjalo njihovi kupni cent. Primer: delavec ne more konsumirati toliko mesa, da bi se nasitil. Nasiti se pa lahko poceni n. pr. s krompirjem. Dočim se je pa podražilo meso recimo 40kratno, se je podražil krompir več nego 100kratno. Za onega, ki konsumira največ mesa, je torej podražitev 40kratna, za onega, ki konsumira predvsem krompir, pa 100kratna. Povprečni indeks za vse je torej krivičen. Treba bi bilo sestaviti za vsak sloj konzumentov poseben indeks, preden bi pa takšni podrejeni indeksi dosegli veljavo, bi lahko delavstvo že propadlo. Način računanja po indeksu, kakor je lahko preprost, je vendar za večino, ki se ne peča direktno z njim, težko pregleden, delavstvo samo, t. j. vsak posameznik nima pri njem zadostne kontrole, lahko je torej mogoče, da se izvaja marsikje delavstvu v škodo. Od indeksa moramo zahtevati, da je kolikor mogoče za vse pravičen in za vse lahko razumljiv. Kajti pravičen bo ostal le, če ga bo mogel vsakdo vselej kontrolirati. Razumljiv pa bo le tedaj, če bo kolikor mogoče preprost. Preprost bo, če bo upošteval prav malo vrst blaga, pravičen bo, če bo upošteval tiste, ki so odločilni za slehernega. Najbolj preprost bi bil, če bi upošteval samo eno vrsto blaga. Ali imamo takšno blago, ki bi bilo odločilno za slehernega? Mislim da. Krompir gotovo ne bi smel biti merodajen, ker pri vsej časti, ki ga zasluži, vseeno nima zadosti hranilne vrednosti. Izvrstno merilo pa bi

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnštvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

lahko bilo žito, seveda le pšenica ali rž, in ker je pšenica gotovo važnejša, bolj razširjena, bi bilo izbrati njo kot temelj. Vemo, da je v resnici cena žita (pšenice) odločilna za vse druge najvažnejše živlenske potrebščine. Če je pšenica draga, se podraže vse druge, in če je pšenica cenejša, se morajo poceniti vse druge, sicer bi konzumiral vsak le pšenico in drugo bi zastajalo. Ali ne bi bil najpriprostejši, najpravičnejši način računanja mezd po ceni pšenice? Glavne prednosti tega računanja bi bile 1. delavec bi si bil vselej točno na jasnem, kolik je njegov zaslužek, 2. mezde bi rastle z dviganjem cen in padale, kadar bi rastla vrednost denarja — pravično plačevanje bi se reguliralo samo po sebi, 3. prenehali bi, oziroma se vsaj zelo omilili, težki boji za mezde, ki nikakor ne podžigajo delavca k produkcijskemu delu, 4. razmerje med delodajalcem in podjetnikom bi bilo tako dostojnejše, kar bi gotovo bilo v korist obojema.

Nestalnost vrednosti denarja ima pa pri delavcu še druge zle posledice. Vidi, da denar nič ne zaleže; za redno življenje, za redno prehrano ga je pre malo. Delavca se polašča obup in velikokrat se zgodi, da še tistega malega, kar dobi, ne porabi za svojo ali svoje družine prebrano, temveč v to, da si preskrbi omarlenie, pozabi nad temi ogabnimi razmerami — svoj obup skuša utopiti v alkoholu in s tem seveda še poveča gorje. Včasih je mogel pri veliki pridnosti še celo kaj prištediti, danes obupava. Morala gre svojo strašno pot navzdol. Vse prigovarjanje, ves pouk je brez uspeha, ker najlepša, najbolj v srce segajoča beseda, drži je en dan. Tu ne pomaga druga pomoč, kakor ta: zlo se mora odstraniti v svoji korenini. Dajte delavstvu trdno vrednost njegovega dela, dajte mu najpriprostejši, najpravičnejši način plačevanja po tržni ceni pšenice in ker bo videl, da njegovo delo ni nikdar podcenjevano, ker bo videl, da njegovo gospodarstvo ne gre navzdol, se bo sam vzgojil v dobrega gospodarja pri delu za podjetnikov račun, kakor tudi v lastnem gospodarstvu.

Poživili smo se!

To se kaže posebno v tem, da se pridno oglašajo sodrugí, ki svetujejo zdaj to, zdaj ono. To kaže na eni strani veliko zanimanje za naše gibanje sploh, na drugi strani pa vidimo, da smo se za veliki korak približali k odkritosti. »Čeprav se ima izkazati, da sem v zmoti, vendar vam bom povedal svoje mnenje — saj smo sodrugí!«

To je pravo stališče! Čemu bi se bal, da ne vem vsega? Ali kdo je, ki vse ve? Tako se bomo vzgojili drug drugega, tako si postanemo res pravi somišljeniki, ki se bomo v skupni črti rama ob rami borili proti skupnemu sovražniku — kapitalu.

Toda — počasi se bo treba privaditi na to, da se bomo razgovarjali najprej v domačih organizacijah! Marsikak nasvet bo tako odpadel. Za danes navajamo, da se je dal neki sodrug zapeljati od kapitalističnega »Jutra« in nam zdaj v dopisu razlaga, da smo se zmotili, ko smo v 1. letošnji številki računali, da zgubi deset čitateljev skupaj 166 ur, če čita nepotrebno notico, ki se napiše v eni sami minuti. Za dokaz naše zmote navaja, da imata velika nemška socialistična dnevnik »Arbeiter Zeitung« in »Vorwärts« toliko in toliko strani in besed več — koliko minut porabi poteni čitatelej tam zastoni?

Za božjo voljo! Če se postavlja na to stališče »Jutro«, ki ima patent na zavijanje dejstev in neupoštevanje razlogov, ki jih razume najpreprostejši človek, temu se ne moremo čuditi. Ne gre na, da bi tako površno čitali naše uvodnike s drugimi, posebno ne, kadar mislijo proti tem uvodnikom polemizirati. Pisali smo takrat o nepotrebnem pisanju, pa bogme da lahko dokažemo, da je bilo v našem tisku mnogo nepotrebne! Delavstvo je to čutilo in se pritoževalo, treba je bilo torej pri izpremembi povedati, da hočemo v tem oziru biti boljši, ker se zavedamo, kako škodljivo je nepotrebno pisanje. In četudi vemo, da nismo in ne moremo biti poplani, vendar nam priznavajo od vseh strani, da se je to izpremenilo na bolje. Ali hoče ta sodrug trditi, da je bilo v »Arbeiter Zeitung« tudi mnogo nepotrebne?

Če bi bil ta sodrug razlagal svoje »jutrovske« mnenje v domači organizaciji, bi ga bili sodrugi opozorili na to in ne bilo bi mu treba pisati nam. Seveda, mi pa ne bi mogli napisati tegale odgovora, ki je tudi — potreben.

Politične vesti.

Mednarodna delovna zveza socialističnih strank je izdala potom svojega osrednjega urada manifest na vse socialistične stranke, v katerem govori predvsem o dveh vprašanih, ki gibljejo sedanjí svet: želja po zedinjenju vsega razrednozavednega proletariata v enotno internacionalo, želja, ki se je posebno močno pojavila v poslednjih dneh; vprašanje reparacij. Zveza bo v svrhu upostavitve enotne internacionale stopila v stik z izvrševalnimi odbori v Londonu in v Moskvi, da se sestane tozadevna zedinjevalna konferenca. Na tej konferenci naj bi na predlog zveze bile zastopane vse socialistične stranke brez razlike struje, če le priznavajo razredni boj in če stremijo po zmagi nad kapitalističnim redom ter priznavajo enotno internacionalo kot potrebo za te cilje. Na konferenci bo govorila tudi o gospodarskem položaju v Evropi ter o boju proletariata proti reakciji.

Kje je položaj takšen, kakor je bil? »New York Herald« javlja, da Zedinjene države še danes niso pripravljene priznati sovjetske vlade, ker je v Rusiji po njihovem mnenju isto ozračje, kakor je bilo ob začetku, to se pravi, za razne zapadne kapitalizme še vedno strupen. Tako menijo Zedinjene države in takoj nato ustrelijo debelega nelogičnega kozla: pravijo namreč, da je začel boljševizem pojemati. — Sovjetsko poverjenstvo za zunanje zadeve razglasa nasproti raznim francoskim obdolžitvam, da Rusija na genovski konferenci nikakor ne misli propagirati kake politične in zlasti komunistične misli, ker stremi le za tem, da sodeluje pri gospodarski obnovi Ev-

rope in svojih ozemelj. Buržoazija pa ima res prifrknjene možgane, ko ne more niti tako daleč misliti, da bi spoznala, da Rusija v tem trenutku res ne more misliti na kaj drugega kot na svojo gospodarsko obnovo in da bi izbrala pač drugo torišče, če bi hotela širiti komunizem izven svojih mej, pa ne Genove. Ali naj tam spreobrača par zastarelih, izbebanih buržujskih diplomatov? — Amerika zahteva kot jamstvo za gospodarsko obnovo dvoje: 1. Preureditev nemških odškodnin na temelju praktičnih plačilnih zmožnosti nemškega ljudstva; 2. znižanje bojnih sil, ki jih vzdržujejo nekateri narodi na evropski celine. Pametna glava bi Ameriko samo vprašala, kaj je ona storila za prvo točko in koliko vojaštva ji je še ostalo izza washingtonske »razorožitvene« konference. Eno je pri buržujskih znak njihove praznote: lagati se ne znajo prav nič duhovito in prav nič tako, da bi nikdo ne opazil, da lažejo.

Dnevne vesti.

Smešni ljudje. Črno - modro - rdeča ljubljanska občinska koalicija je stvar, ki tiči »Slovenskemu Narodu« zelo neprijetno v želodcu. Ob vsaki priliki se vanjo zaletava. Da ni »Narodov« možgan že ves kakor sama kost, v kateri se malce širša misel že več pregibati ne more, bi pač molčal, da ne spravi samega sebe v nevarnost. Posebno pa bi molčal o ne preveč sijajnem finančnem stanju ljubljanske občine. Če je tako, nam dovolite kratko vprašanje: Kaj, za vraga, ste pa delali v štiridesetih letih svojega naprednjakarskega občinskega paševanja, da ste spravili vse na kant? Da ste nam prec tiho! Drugače vam postrežemo s spomini. In spomini so pogreta jed. In pogreta jed je slaba jed. Zlasti za tiste, ki jo morajo pojesti!

Drugi smešni ljudje. To so pa klerikalci. Zlasti tisti, ki pritečejo skupaj na poziv šlapastega »Novega dolgčasa«. Zadnjič so se zbrali, da ugotovijo fiasco svoje propagande. Treba je novega načina: Vzemimo ga od socialistov! Ti so ptiči! Začnimo z »ljudskim koledarjem«; nahujskajmo tujce in vojake, ker ti tvorijo propagandno jedro, javno in tajno; vzemimo bolniško blagajno v svoje roke; humoristični list bi ne bil slabo sredstvo v teh resnih časih; dopisnikov iz raznih krajev sicer nimamo, toda dopisov lahko doma skuhamo, vsak dan poln lonec; obdelujmo neizkušene fantje: starih bab pa posebno ne smemo pozabiti. Itd. Novo smer so dali na protokol. »Novi Čas«, ki drugega ni imel pri roki, je protokol ponatisnil kot uvodnik. Klerikalija je rešena. Poedinci hodo odslej vanjo cepali kakor večje s svetiljko. Poedinci pa tvorijo maso. Tako je! Bil pa je na tistem sestanku človek s pomisleki. Vstal je in rekel: »Gospodje, še nekaj ste pozabili: rdečkarji ne vzdržujejo propagande z lažjo in hinavščino. Kaj naredimo mi?« Najprvo so ga pretepli. Potem so ga razsekali na drobne kose. Potem so ga vrgli skozi okno. Potem so sklenili, da rdečkarjev vendar ne bodo povsem kopirali. Glede resnice in odkritosrčnosti hočejo obdržati dosedanje samosvoje metode.

Tretji smešni ljudje pa so Štefanoviči. Ti se zbirajo okrog »Delavskih Novic«. To se hudi ljudje in inajzo diplomatskih mazil po vseh žepih polno. O njih ne bomo pisali. Da nas ne namažejo. In pa, ker je namenjeni ministrski predsednik, sedanjí še - urednik »D. N.« g. Emil zadnjič zagrozil, da poda takoj ostavko, če bomo še kaj o njem pisali.

Tega pa nočemo. Raje naj gte po svojih zaslugah v pokoj.

Ljubljana.

Mestni stanovanjski urad pozivlja stranke, ki prosijo za določitev najemnine in ki niso dovolino opremile svojih prošenj, da do 5. februarja svojim prošnjam prilože dokaz, koliko so dne 1. julija 1914 plačevale čiste najemnine. Za stanovanja, ki takrat niso bila oddana, naj stranke navedejo, koliko so takrat po njih mnenju plačevali za enaka stanovanja v enaki legi. Razen čiste najemnine 1. julija 1914 pa je treba v svrhu določitve naklad navesti tudi vsoto od hišnega gospodarja za 1. 1919. in 1920. priznane čiste najemnine (fasija). Oba podatka izvedo stranke pri davčni administraciji. Stranke, ki ne žive pretežno od plače ali pokojnine, morajo končno priložiti izkaz o letnem dohodku. Če dohodke zadnjega leta davčno oblastvo še ni določilo, služi za določitev najemnine za časno za podstavko tolik dohodek, kolikor ga je davčno oblastvo določilo leta 1920.

Jačca po 6 K komad se razprodajajo v aprovizacijski prodajalni na Poljanski cesti št. 15.

Tedenski zdravstveni izkaz izkazuje za pretekli teden 33 novorojencev (19 ž.), 2 mrtvorojenca in 30 umrlih oseb (20 ž.); med temi je umrlo 8 oseb za jetiko, 4 za rakom, 3 za pljučnico, 1 za samomorom. Prijavili so 2 nova slučaja škrlatinke in 1 otroške vročice.

Celje.

Nekdo, ki razume delati v organizacijah razkol in pri gostilničarjih dolgove. Tukajšnja organizacija SKS je po nalogu poslanca g. Ureka sprejela v službo bivšega pisarniškega pomočnika okr. glav. Brežice, pozneje rudarja v Nemčiji, po preobratu rudarskega tajnika v Trbovljah. To je g. Mihael Krofil. Samostojneži so ga sprejeli kot kmečkega tajnika. Ob ljubil je, da bo socialistične org. na deželi razbil. Dne 28. decembra 1921. se je SKS razdvojila in g. Krofil je postal tajnik »zemljo-radnikov«, to je ob času, ko je napravil že nekaj dolgov v gostilnah in dobil novo obleko od SKS. Kot zemljo-radnik se ni počutil dovolj na varnem, ker »Naša vas« ni šla v denar. Raditega jo je odkuril in šel k SSDU, to je k demokratom, ker imajo mnogo denarja. Sedaj pa agitira v Rajhenburgu, ker tam bo ba je centrala Delavskih demagogov.

Podružnica živilskih delavcev v Celju se najtopleje zahvaljuje za božično darilo vsem darovalcem, ki so darovali za brezposelne delavce. — Odbor.

Zahvala. Podpisani se najsrdčneje zahvaljujemo vsem darovalcem, ki so nam darovali za božičnico. — Brezposelni sodrugi.

Iz stranke.

Opozarjamo vse člane Socialistične stranke Jugoslavije na člansko zborovanje okrožja Gaberje, Sp. Hudinja in Zavodna, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 29. januarja 1922. v gostilni »Svetel« v Gaberjih ob dveh popoldan. Kdor dolguje mesečne prispevke, naj jih v pravnem času poravnava, da olajša delo in prilhrani mnogo časa. — Za sekcijo Gaberje: Fr. Oset.

Krajevna organizacija SSJ v Celju sklicuje za odsek v Gaberju člansko zborovanje v nedeljo, 29. t. m. ob 14. v Svetelovi gostilni. Vsak naj prinese člansko izkaznico s seboj. Sodrugi, sodružice, naj jihče ne manjka!

Iz strok. gibanja.

Seja ljubljanske podružnice kovinarjev se bo vršila v petek, 27. t. m. ob 6. zvečer v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Pozor! Kovinarji naj ne potujejo v Zagreb, da si poiščejo dela v tovarni kjučavničarskih in kleparskih izdelkov »Hiršl, Zavrtnica«, ker so tamkajšnji sodrugi v stavki. Delodajalec ni hotel ugoditi pravični zahtevi po zvišanju plače. Računamo na delavsko vzajemnost!

Delavci celjske cinkarne! V nedeljo, dne 29. januarja 1922. ob 2. popoldne se bo vršil sestanek vseh cinkarniških delavcev v gostilni »Jelen«. Sodrugi, dnevni red važen! Vsi na sestanek!

Vestnik Svobode.

Seja centralnega odbora »Svobode« se bo vršila v četrtek, 27. januarja ob 20. v tajništvu »Svobode« v Židovski ulici 1, I. nadstropje s sledečim dnevnim redom: Branje zapisnika, poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, slučajnosti.

Vič-Glinca. V soboto, 29. januarja ob 20. bo nadaljeval univ. prof. g. dr. Veber svoje predavanje o kritiki razvojne teorije. Predavanje se bo vršilo v društveni sobi. V ponedeljek, 31. januarja pa ima g. dr. Veber zaključno predavanje o kritiki razvojne teorije istotam in ob 20. Sodrug, delavci, udeležite se predavanj in privedite tudi svoje prijatelje in znance s seboj.

Zagorje-Hrastnik. Dramatični odsek Del. izobraževalnega društva »Svoboda« podružnica Zagorje ob Savi, uprizori v nedeljo, 29. jan. 1922 ob 4. popoldne v dvorani »Konsumnega društva« v Hrastniku Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. Med odmori sodeluje godbeni odsek »Svobode« Zagorje. — Vstopnina: I. prostor 3 Din., II. prostor 2 Din., stojšče 1.50 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za Cankarjev spomenik, vabi najvljudnejše odbor »Svobode« k obilni udeležbi.

Zadružništvo.

V nedeljo, dne 22. t. m. se je vršila v Trbovljah gospodarska konferenca, ki so se je udeležili zaupniki trboveljskih gospodarskih organizacij.

Na tej konferenci so sklenili, da se združijo vsa tri delavska konsumna društva, ki poslujejo v trboveljskem revirju v eno samo konsumno društvo.

Obenem se je izvolil skupen odbor, ki naj to zedinjenje izvede. Za načelnika tega odbora je bil izvoljen sodrug Melhior Čobal.

S temi sklepi smo položili nov temelj razvoju naše zadružne organizacije.

Najnovejše.

SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

LDU. Belgrad, 25. jan. Ob 10.30 je predsednik dr. Ribar otvoril sejo narodne skupščine. — Skupščina je bila nato ob 13.15 zaključena.

Kar je bilo vmes, je bil grozno dolg in grozno dolgočasen govor g. Pašića o naši zunanji politiki. Najlepši je bil v njem stavek, da se zunanja politika naše države popolnoma zлага s politiko zaveznikov. Še ni prišel čas!

VELIK GLEDALIŠKI POŽAR V NEMČIJI.

LDU. Dessau, 25. jan. Gledališče Friedricha Wilhelma je začelo danes ob trinajstih goretih. Na reševanje ni misliti. Ogrožena je mestna elektrarna. Zgorela je prijavljena altistinja Herking, ki so jo

naši popolnoma zogleleno pod železnimi stopnicami. Pogrešajo tudi nekega brivca. Ogenj je uničil dragoceno gledališko shrambo kakor tudi bogato zbirko orožja.

GROZNO POROČILO IZ RUSIJE.

LDU. Moskva, 25. jan. Število slučajev, da uživajo ljudje zaradi lakote človeško meso, je vedno večje. V Bugačevem (gubernija Samara) sta bili aretirani dve ženski, ki sta pojedli dve otroški trupli in truplo kmetice. Zaklali sta tudi dve stari osebi. V bugačevski guberniji se je deset rodbin hranilo z kuhanim mesom izkopanih trupel. V Slavinki (bugačevska gubernija) je kmetica razdelila svojim otrokom, ki so še ostali pri življenju, truplo svoje trinajstletne hčerke, ki je od gladi umrla.

ANGLEŠKI OBROČ OKOLI FRAN-COSKE.

LDU. Pariz, 24. jan. Belgija je francosko vlado zaprosila za razveljavljenje francosko-belgijskega obrambnega dogovora, ker je Lloyd George Belgiji predlagal jamstveni sporazum le pod pogojem, da ne sklene Belgija nobene pogodbe, ki bi se ne strinjala z angleškim dogovorom za upostavo belgijske nevtralnosti.

Francoska meni, da bo lahko še nadalje igrala tisto svojo kapriciozno vojaško igro od nekdanj. Angleška jo bo že ukrotila. Angleška je pričela delati in prvi plod tega dela se kaže v tem, da je odcepila od Francoske nje najzvestejšo zaveznico.

NAGRADA ZA SREDSTVO ZOPER GARJE.

LDU. London, 25. jan. Lord Atholston, izdajatelj časopisov v Montrealu, je razpisal nagrado 100.000 dolarjev za izum sredstva zoper garje.

IGRA »SLEPA MIŠ« NA WASHINGTONSKI KONFERENCI.

LDU. Washington, 25. jan. Komisija za Daljni vzhod je sprejela ameriško resolucijo, ki priporoča, naj se tuje čete umaknejo iz Rusije in se zavzema za to, da se opusti privilegirano gospodarsko izkoriščevanje zasedenih ozemelj.

Kdo ima ruska ozemlja na Daljnem vzhodu zasedena? Japonska! Kdo jih izkorišča? Japonska! Kdo bi jih še rad zasedel? Amerika! Kdo bi jih še rad izkoriščal? Amerika! Diplomatični gospodje v Washingtonu kažejo na galanten način drug drugemu vrata, skozi katera bi najrajši drug drugega ven sunili.

Šport.

II. smučarski izlet se bo vršil v nedeljo, dne 29. t. m. na Planico pom Lissem (1673 m). Odhod z glavnega kolodvora ob 5.50. Vabimo vse novince kot tudi starejše smučarje. Proviant za opolne s seboj. Istotako nekoliko čaja in sladkorja.

Sankačem tekmovalcem v vednost. Zimsko-športni odsek Bohinj uvede pri letošnjih sankaskih tekmah glede merjenja dosežnih časov novost. Cilj in štart bosta namreč zvezana med seboj z električnim tokom in doseženi časi se bodo zaznamovali avtomatično z natančnostjo do petdesetinke sekunde.

Dopisi.

Štore pri Celju. Neverjetna stvar se je dogodila pri nas. Pred nekaj dnevi je bil prilepljen na nekem telefonskem dro-

gu listek z napisom: G. Hruška, g. Paulič in Solinc so klerikalni. Listič je nekdo nesel ravnatelju Hruški v plavžarno in ta je brez vsakega dokaza, le na temelju svojih neupravičenih sumničenj odustil od dela sodruga Žoharja, predsednika naše krajevne politične organizacije in očeta petih otrok! Moralni človek pač ne najde dovolj hude besede, da bi z njo ožrgosal tako postopanje. Sicer pa besede tako nič ne pomagajo. Dokler ne bomo proletarci vsi do zadnjega jasno videli svojega cilja pred seboj, se bo kapitalistični meli lahko napihoval, kolikor se mu bo zljubilo in taki slučaj se bodo ponavljali. Proletarci in mi bomo dotle naši nesreč sami krivi! — Več zavednih proletarcev.

Jesenice. Kovinarji pri Kranjski industrijski družbi smo že pred časom vložili spomenico zahtev. Toda namesto da bi bilo podjetje naši skromni zahtevi ugodilo, nam je na tabli objavilo, da nam bodo mesečno odtegovali davek in sicer od 40 K do 100 K. Sicer vemo, da države brez davka ni, in tisti, ki poleg tega ve, da smo delavci ravno sami krivi, če nosimo to krivično breme, vse to še lažje prenaša. Toda zadnji čas je, da se streznimo, saj mora biti vendar vsakemu jasno, da nam bodo še bolj ukrivili hrbtenico, če ne udarimo v skupni politični organizaciji proti naraščajoči reakciji. — Na drugi strani hočejo pri našem podjetju kot običajno v zimskem času delavstvo na razne načine šikanirati. Gospodom priporočamo, naj se ne igračkajo preveč z nami, ker nismo še pozabili, kako ste nas zapirali v vojnem času, ponoči v službo, podnevi v zapor. Osobito opozarjamo g. Lukmanna iz Javornika, naj popusti v svoji ošabnosti, ker tudi še nismo pozabili, kako nas je pustil zapirati in loviti z vojaštvom. Gospod Lukmann, vaši sekaturi mora biti konec, naše življenje vam je tuje v vaši udobnosti, zato rei brzdaite se, ker pasje življenje, ki ga imamo, presega že vse meje! Svoječasno so od strani direktorije očitali, da delavci premog prodajajo, priporočali pa bi, da direktorija najprvo pred pragom svojih uradnikov in inženirjev pomeče. Kakor smo doznali, je gospa ing. Haima obdolževala nekega strojevodja Š., da prodaja premog, ker pa to ni res, pričakujemo, da bo gospa strojevodja pustila v miru. — Priporočamo pa in prosimo, da stanovanjsko oblastvo pregleda stanovanja v tovarniški hiši št. 113. na Jesenicah, kjer stanujeta g. ing. Haim in Kren. Znano nam je, da je v tej hiši stanovanje — kuhinja in soba popolnoma prazna, kar je pa vendar kričeča krivica. Za delavsko družino bi bilo to stanovanje popolnoma primerno. Mlad uradnik pa tudi želi stopiti v zakon, pa mu podjetje ne da stanovanja, »ker ga nima«, tam pa lepo, prostorno stanovanje prazno! Končno vemo, da je neki mojster Slovenec že večkrat prosil za drugo stanovanje, pa za tega mojstra ga ne najdejo; toda za nekega drugega mojstra so vse potrebno ukrenili, ker je bil »absolut unentbehrlich«. Vse do neke meje, gospoda; nismo nobeni hujskači, toda teh simpatičnih vaših kapric je tudi zadosti. Vemo, da ste posebna rasa, ker šikanirate tudi delavce nemške narodnosti, toda kot smo že poudarili, tudi to pojde do neke meje; če pa se spozabite, vam ne bo prijetno, če bomo prisiljeni, spregovoriti o stvarih, ki se dosedaj z njimi specialno ne bavimo. — Kovinarji v zavednosti bodi naša moč! — Več mirnih opazovalcev.

DELAVEC BREZ DELAVSKEGA ČASOPISA JE KAKOR VOJAK BREZ PUSKE.

— **Padanje prebivalstva velikih mest v Rusiji.** Petrograd je imel leta 1916 2 milijona 590.000 prebivalcev, leta 1920. pa samo 884.000. Moskva je padla istočasno od 2,144.000 na 1,347.000.

Kulturni vestnik.

Repertoar nared. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek 27. jan. Gardist. F.
Sobota 28. jan. Hamlet. D.
Nedelja 29. jan. Popoldne ob 3. uri Peterčkove poslednje sanje. Izven.
Nedelja 29. jan. Zvečer ob 8. uri. Gardist. Izven.
Ponedeljek 30. jan. Hamlet. A.
Torek 31. jan. Predstava za ubožne otroke popoldne ob 3. Peterčkove poslednje sanje. Izven.

Opera:

Petek 27. jan. Labodje jezero. C.
Sobota 28. jan. Evangeljnik. F.
Nedelja 29. jan. Boris Godunov. Izv.
Ponedeljak 30. jan. Zaprto.
Torek 31. jan. Faust. C.

Prejeli smo »Trezenost«, list, ki ga izdaja Društvo treznosti na stroške ministrstva narodnega zdravja v Beogradu. List je zelo dobro urejevan, pisan v cirilici in stane letno samo 6 Din. Priporočamo ga!

Gospodarstvo.

— **Določanje cen po delovnih urah.** Med mnogimi predlogi, ki skušajo odpra-

viti krivično razmerje med posameznimi cenami, zasluži zlasti naslednji našo pozornost: Po Taylorjevem sistemu naj se preračuni, koliko delovnih dni je potrebnih, da se posamezni predmeti izdelajo, če se delovna sila in strojna tehnika čim najbolj izrabita. Število tako najdenih delovnih dni naj se potem pomnoži z eksistenčnim minimumom za osebo in dan. K temu naj se prištejejo stroški za surovine, za nakup in prodajo. Če se uvede to postopanje pri čim največ predmetih postane delovna sila vedno bolj edinica menjalne vrednosti. Te menjalne cene bi se morale za posamezne predmete znanstveno ugotoviti in bi lahko služile za podlago pri mednarodni izmenjavi. S tem bi se razmerje valut zelo ustalilo. (Po »Jug. Lloyd«).

— **Dohodki najvažnejših neposrednih davkov v Sloveniji.** V Sloveniji smo plačali v l. 1920/21 neposredne davke v sledeči izmeri: zemljerne v znesku 18 in pol milijona kron, splošne pridobnine za 14 in pol milijona kron, osebne dohodnine in plačarine za 33 milijonov kron, invalidskega davka pa za 12 milijonov kron. Iz teh števil je videti jasno, da znaša največji odstotek davkov baš osebna dohodnina. Ker se da iz prakse pri odmeri tega davka sklepati, da nalagajo delavcem in nastavljenecem sorazmerno višje odmere kot drugim stanovom, vidimo v teh številkah nov dokaz za neenakomerno obdavčenje prebivalstva.

— **Cene vina v Medijurju.** Ker vlihotapijo v Medijurje mnogo vina iz Ogrske, je v Medijurju cena za vino

zelo padla. Cenejša vina se dobijo že po 14 do 18 K liter.

— **Vagoni iz Nemčije.** Pred tednom dni je odpotovala v Nemčijo posebna komisija, ki ima prevzeti 2000 tovornih vagonov in okoli 500 lokomotiv, ki jih dobi naša država v Nemčiji na račun vojne odškodnine.

— **Čehoslovaško posojilo v Ameriki.** Čehoslovaška je dobila v Ameriki za 25 milijonov dolarjev posojilo po 8%.

— **Madžarska odškodnina Jugoslaviji.** Reparacijska komisija je določila, da ima izročevati Madžarska razven premoega iz pečunjskih rudnikov 30 let vsako leto po 28.000 glav goveje živine, 25.000 konj in 26.000 ovac.

— **Rusko posojilo v Nemčiji.** Sovjetski vladi se je posrečilo najeti v Nemčiji dve posojili, eno za 300, drugo za 500 milijonov mark.

UTRINEK.

Prav nič nas ne briga, kaj mislijo meščani o nas. Če bi nas hvalili, bi nam bilo neprijetno! Samo da nas razume delovno ljudstvo, predvsem naši sodruzi. Če se pojavijo nesoglasja med temi, se bomo držali pametnejših. Pameti pa ne bodo merili po denarju, niti po velikem in močnem glasu. Če pa pride do nesoglasja med pametnimi, da bi se križali prid, bomo držali vedno s tistimi, ki trše delajo tu manj zaslužijo, ki so torej gotovo pravi proletarci.

Izdajatelj: Zvonimir Barot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Sveteč.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stolu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrčki Kovacevič i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

Medić, Rakovec & Zankl, KAJO DELIĆ,

proj. A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana. d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64.

Brzjavni: MERAKL, Ljubljana.

Telefon 64.

Emajlni laki.

Pravi firnež.

Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenee (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpešiljajo!

KAJO DELIĆ,

zlatar in draguljar

Ljubljana Mišarjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišji cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Občno konsumno društvo v Trbovljah

išče zanesljivega

skladiščnika

izučenega v manufakturi in špeceriji z večletno prakso. Biti mora vojaščine prost. Plača po dogovoru. Nastop takoj.

Priporočamo trdko

JOSIP PETELINC

Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje.

Srajce, kravate, žlice, vilice nože i. t. d.

Galanterijsko blago na drobno in debelo.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2,963.093.48. Delež znaša K 100.—

Član postane lahko vsak.